

I

I forgårs bestemte jeg mig for at overleve min hund. Det skylder jeg ham. To dage senere – altså i dag – bestemte jeg mig for at drikke et glas rødvin i Wheddon Cross.

Det er sådan, jeg nu om dage kæmper mig gennem tiden. Ved at tage beslutninger og derefter overholde dem. Det er ikke så svært, men sværere end det lyder til, og det skyldes naturligvis omstændighederne.

Regnen havde fulgt mig hele vejen ind over heden, lige siden jeg svingede af fra A358 ved Bishops Lydeard, og en skumring, som hurtigt var ved at falde på, fik gråden til at trænge frem i mig som afkølet lava. En faldende bevægelse, en stigende, men den gråd, som var ved at trænge sig frem, var måske et godt tegn. Jeg har grædt for lidt i mit liv, det skal jeg vende tilbage til.

Jeg var kørt fra London omkring klokken et, og efter at jeg havde kæmpet mig ud gennem Notting Hill og Hammersmith, var turen gået over forventning. Altså vestpå, ad M4 gennem Hampshire, Gloucestershire og Wiltshire – i det mindste tror jeg, at grevskaberne hedder sådan – og et par timer senere mod syd på M5 i retning af Bristol. Det føles betryggende, at alle disse veje har numre – og at alle steder har navne – men at det føles sådan, er formodentlig mindre betryggende.

Over forventning er måske også et forkert udtryk i sammenhængen, men risikoen for at fare vild, for at vælge en forkert frakørsel og havne i håbløse motorvejskøer i den forkerte retning og for ikke at nå frem i tide, havde holdt mig vågen et godt stykke af natten. Den gamle historie om Martins søsters elsker havde gjort det resten af natten. Jeg ved ikke, hvorfor hun og han dukkede op, men sådan

var det. Man er forsvarsløs i de tidlige morgentimer.

Jeg er ikke vant til at køre bil – sådan er det bare blevet. Jeg kan huske, at jeg som ung mente, at det var forbundet med en vis frihedsfølelse at sidde bag rattet og være sin egen herre – eller herskerinde måske – selv at kunne bestemme over sin skæbne og sin vej. Men det har været Martin, som har siddet bag rattet de seneste femten-tyve år. Det er lang tid siden, at vi overhovedet diskuterede spørgsmålet om, hvem der skulle sidde på førersædet på vores fælles bilture. Og det der med gps har han altid fnyst ad.

Man har vel kort, ikke? Hvad skulle der pludselig være galt med helt almindelige, hæderlige kort?

Venstrekørsel var der desuden også i dette gamle, stædige land, så risikoen for at et eller andet skulle gå helt galt, var ganske stor. Men det var gået godt. Jeg havde besejret både Londons heksekedel af ubrugelige trafikløsninger og motorvejenes elendighed. Jeg havde været i stand til at tanke op og betale kontant uden problemer, og det var ikke, før jeg kom ud på den smalle, kuperede vej over Exmoor, at tristheden nåede at indhente mig. Jeg standede dog ikke på en rasteplads for at skyde hjertet op i livet, hvilket jeg måske ellers havde haft brug for. Jeg er ikke sikker på, at jeg så nogen rastepladser.

Men da det stadigvæk er sådan, at det meste af, hvad der er navngivet på et kort her i landet, også har en pub, så parkerede jeg lige efter klokken halv fem ved siden af en hvid varevogn med teksten Peter's Plumbing på døren, på en påfaldende øde parkeringsplads ved siden af en påfaldende øde cricketbane. Og skyndte mig ind i ly uden at give mig tid til hverken anger eller eftertanke.

Men Wheddon Cross altså. Havde aldrig sat mine ben der før, havde aldrig før hørt om stedet.

Jo, jeg overvejede et øjeblik at gå en kort runde med Castor først, før det der glas vin, det gjorde jeg faktisk. Men han bryder sig ikke om regn, og han havde været ude på tankstationen halvanden time før. Jeg tror ikke engang, at han løftede hovedet, da jeg åbnede og lukkede bildøren. Han kan godt lide at hvile sig, Castor, og kan sove femten-seksten timer i træk, hvis muligheden byder sig.

Stedet viste sig at hedde The Rest and Be Thankful Inn. Foruden

den storbarmede kvinde i baren (på min egen alder eller måske trods alt lidt yngre) rummede lokalet denne sene novembereftermiddag to andre mennesker: en spinkel, tedrikkende gammel dame med en krydsordsopgave og en overvægtig mand omkring de tredive iført arbejdstøj og en beskidt baseballkasket. Bogstaverne PP i en snørklet udgave over skyggen og et ølkrus i en kraftig hånd på bordet. Jeg gik ud fra, at det var den farende blikkenslager, men hverken han eller kvinden løftede blikket, da jeg trådte ind.

Det gjorde derimod Blondie bag baren. Efter først at have tørret det vinglas, hun holdt i hånden, og have anbragt det på en hylde foran sig ganske vist – men alligevel.

Jeg bestilte et glas rødvin, hun spurgte, om det var i orden med Merlot, og jeg sagde, at det var helt fint.

“Stort eller lille?”

“Stort, tak.”

Det kan godt være, at såvel manden som kvinden med krydsordsopgaven på dette tidspunkt løftede et antal øjenbryn, men det var i så fald bare noget, jeg registrerede på samme måde, som man registrerer en sommerfugl bag sin ryg.

“Det regner,” konstaterede Blondie, mens hun skænkede op.

“Ja,” svarede jeg. “Det gør det minsandten.”

“Regn, regn og atter regn.”

Hun sagde det i et syngende tonefald, og jeg antog, at det var refrænet i en gammel slager. Jeg ved ikke, hvorfor jeg valgte ordet *slager*, jeg er jo trods alt ikke mere end femoghalvtreds. Men der er visse udtryk, som min far plejede at bruge, og som jeg kan mærke, at jeg på det seneste er begyndt at vende tilbage til. Mægtigt. Pige-barn. Eller halvanden, som nogen måske har bemærket.

Jeg fik mit glas og satte mig ved et bord, hvor der lå en lille brochure om vandreture i omegnen. Jeg lod, som om jeg begyndte at læse i den for at have et sted at gøre af øjnene. Allerhelst ville jeg have drukket min vin i tre store slurke og være kørt videre, men det var ikke min hensigt at gøre noget dybere indtryk. Måske ville jeg vende tilbage – selvom baggrunden for, at jeg var stoppet her, netop handlede om ikke at vende tilbage. En ensom, fremmed kvinde i en moden alder, der kommer ind og drikker et stort glas

vin om eftermiddagen, efterlader sig helt sikkert spor i en lille by. Sådan er vilkårene – og det er ikke noget, man skal banke panden blodig imod, hvis man ikke er digter eller kunstner. Jeg er ikke digter eller kunstner.

Og Wheddon Cross er ikke min by. Min by hedder Winsford og burde, efter hvad der står i brochuren foran mig, ligge omkring 10 kilometer længere mod syd. Det er på den pub, det er vigtigt ikke at træde forkert. Det er der, jeg måske bliver stamgæst og kommer til at udveksle ord og tanker med andre mennesker. I hvert fald er det den tanke, jeg har haft, og efter den første slurk kan jeg i det mindste glæde mig over, at lavagråden har trukket sig tilbage. Der er en blødhed ved rødvin, der kunne gøre mig til alkoholiker, men det er ikke i den retning, jeg har i sinde at gå.

I det hele taget har jeg en meget dårlig fornemmelse for retninger. Sådan er det også bare blevet, og hvordan alting kommer til at se ud om et halvt år, er noget, som er behæftet med en næsten lattervækkende usikkerhed. Bare én dag ad gangen, og hver dag har nok i sin egen plage.

Det er så sandt, som det er sagt.

Skumringen var blevet til mørke i løbet af de tyve minutter, jeg havde tilbragt på The Rest and Be Thankful Inn, og regnen havde lige nu trukket sig tilbage. Jeg gav Castor en godbid – tørret lever, som var hans diskrete passion – og konsulterede kortet. Kørte ud fra parkeringspladsen, begav mig af sted på A396 i retning mod Dulverton, og efter at have kørt ud og ind et par miles dukkede der en vej op til højre og et skilt: Winsford 1. Denne nye vej løb nede i en dal, antagelig langs floden Exe, der så vidt jeg forstår har givet navn til hele heden, men vandløbet levede blot som en vag anelse uden for bilvinduet. Eller måske som et åndedrag eller et akkurat levende væsen. Det var ikke svært at henfalde til dunkle indbilledninger i dette fremmede, usynlige landskab, som nu også tågen var begyndt at lægge sig over, og da de første bygninger i udkanten af byen blev fanget af mine forlygter, følte jeg en næsten upassende lettelse. Jeg kørte forbi den lokale butik, der også fungerede som postkontor, svingede til venstre og parkerede i overensstemmelse

med de oplysninger, jeg havde fået, foran et monument over de faldne i første og anden verdenskrig. Jeg tog Castor med over en simpel træbro og noget strømmende vand, lokaliserede et kirketårn i silhuet mod den urolige, blytunge himmel, som nu pludselig var rensset for tåge, og begyndte at gå op ad en bygade, som hed Ash Lane. Ikke et menneske at se nogen steder. Lige efter kirken bankede jeg på en blå dør i et lavt stenhus, og ti sekunder efter blev samme dør åbnet af mr. Tawking.

“Miss Anderson?”

Det var det navn, jeg havde opgivet. Jeg ved ikke, hvorfor jeg havde bestemt mig for at bruge netop min mors pigenavn. Måske af den simple grund, at jeg næppe ville glemme det. Desuden var det *Anderson* med ét *s*, som det staves her i landet. Mr. Tawking viste med en håndbevægelse, at jeg skulle træde indenfor, og så satte vi os i hver sin lænestol ved et lavt, mørkt træbord foran en kunstig gaskamin. En tekande, to kopper, et fad med kiks, det var det hele. Samt to nøgler i en nøglering oven på et stykke papir, som jeg forstod var lejekontrakten. Han skænkede te op, strøg Castor over ryggen og sagde til ham, at han skulle lægge sig i varmen foran kaminen. Castor gjorde, som han var blevet bedt om, det var tydeligt, at mr. Tawking havde haft med hunde at gøre hele sit liv. Men jeg så dog ingen lige nu. Mr. Tawking var krumbøjet og gammel, sikkert en del over de firs, måske havde han haft en firbenet livsledsager, som var gået bort for et års tid siden, og måske havde han følt, at det var for sent at anskaffe sig en ny. Hunde skal ikke overleve deres ejere, det var jo det, jeg lige var nået frem til.

“Seks måneder regnet fra i går,” sagde mr. Tawking. “Fra 1. november til udgangen af april. Ja, det er jo ikke min skyld.”

Han forsøgte sig med et smil, men musklerne kunne ikke rigtig følge med. Måske var det længe siden, han havde haft noget at glæde sig ved. Der hvilede et indgroet tungsind over både ham selv og det rum, vi sad i. Måske var det ikke bare en hund, som havde forladt ham, tænkte jeg, måske var det også en hustru. Hustruer bør nok også overleve deres mænd, men det er et helt andet spørgsmål og ikke noget, jeg havde lyst til at tænke på, som situationen var. Overhovedet ikke. Væg til væg-tæppet var slidt og plettet, note-

rede jeg mig i stedet, det stormønstrede tapet havde fugtpletter, og af en eller anden grund sad der et stykke rødt klisterbånd hen over venstre hjørne af fjernsynsskærmen. Jeg tænkte, at jeg bare ville væk herfra så hurtigt som muligt. Mine egne skumringsfølelser havde ikke brug for forstærkning, og efter mindre end et kvarter havde jeg skrevet under på kontrakten, havde betalt den aftalte pris for et halvt års leje – 3.000 pund kontant (plus de 600 jeg havde indsat på hans konto to dage tidligere) – og fået nøglerne. Vi havde ikke talt om andet end vejret og de praktiske forhold.

“Der ligger en instruktionsbog på køkkenbordet. Den er beregnet på sommergæsterne naturligvis, men hvis der ellers er noget, må du jo ringe. Mit nummer står der også. Vær forsigtig, når du tænder op.”

“Fungerer mobiltelefonen deroppe?”

“Det afhænger af, hvilken udbyder du har. Du kan altid prøve på bakken på den anden side af vejen. Der plejer man at kunne komme igennem. Der hvor hende kvinden ligger begravet. Elizabeth.”

Vi gav hånd, han strøg Castor over halsen, og så tog vi afsked.

Hund og herre gik tilbage ad Ash Lane til monumentet og bilen. Det var begyndt at blæse op, vinden rev og sled i lærketræerne og telefonledningerne, men regnen holdt sig væk. Tågen gav højst en sigtbarhed på tredive meter. Og stadigvæk var der ingen andre levende væsener end os. Castor hoppede ind på sin plads i bilen, og jeg gav ham en ny godbid. Udvekslede et par betryggende tanker med ham og forsøgte at forstå spørgsmålene i hans bekymrede øjne, så godt som jeg nu kunne. Derefter begyndte vi forsigtigt at køre op ad den anden vej gennem byen.

Halse Lane. Efter bare halvtreds meter passerede vi byens pub. Den hedder The Royal Oak Inn og har et prægtigt, tykt stråtag. Derinde glødede et mat lysskær i vinduerne ud mod vejen. Lige efter, men på den modsatte side, lå et lukket hotel ved navn Karlake House med triste, mørke vinduer.

Derefter hørte både bebyggelse og gadebelysning op. Vejen blev endnu smallere, lige akkurat bred nok til et enkelt køretøj, men

i de syv-otte minutter det tog at nå op til Darne Lodge, gennem snævre sving, som det var svært at køre igennem, mødte vi ikke en eneste bil. Desuden var udsynet hindret af høje, ældgamle græs- og stendiger – med undtagelse af til allersidst, hvor heden pludselig bredte sig ud til alle sider, indimellem oplyst af en fuldmåne, som havde held til at trænge gennem skyerne og tågen i nogle sekunder. Landskabet så med ét forandret ud – som et gammelt maleri, måske af Gainsborough eller Constable. Eller hvorfor ikke af Caspar David Friedrich?

Friedrich havde altid været Martins favoritkunstner. En reproduktion af *Munken ved havet* hang på hans kontor, allerede da vi mødte hinanden, og en mærkelig følelse af skræk og lettelse løb igennem mig, da jeg steg ud af bilen for at åbne lågen. Eller måske havde jeg båret på denne uhellige alliance af mørke og lys, lige siden den strand uden for Międzyzdroje?

Międzyzdroje, jeg kan stadigvæk ikke udtale det rigtigt, men stavningen er korrekt, det har jeg kontrolleret for efterhånden elleve dage siden – et tidsrum, det havde været svært at komme igennem, men også et tidsrum, hvor de enerverende kvælningsforfølelser var blevet lidt mindre udprægede for hver morgen, for hver ny beslutning. Det var i hvert fald en indbildning, jeg godt kunne lide at underkaste mig.

Jeg besluttede mig for at fortsætte underkastelsen.

Og fik jeg bare gang i pejsten og i det elektriske i Darne Lodge, samt et glas portvin eller to indenbords, så var det jo et hav af stilhed og ro, som lå foran mig. Seks måneders vinter og forår på heden. Uden andet selskab end Castor, min egen aldrende krop og min vildfarne sjæl. Den ene dag som den næste, den ene time umulig at skelne fra den foregående eller den kommende. Ja, i det omfang jeg i det hele taget var begyndt at male et billede af det kommende halve år, så var det vel sådan, det så ud. Et eremitliv fuldt af lægedom og eftertanke og guderne måtte vide hvad – men både Castor og jeg forstod ganske udmærket, at vi ikke skulle bekymre os om morgendagen, og da vi en time senere befandt os henholdsvis på et fåreskind og i en gyngestol foran ildstedet og det tøvende bål, faldt vi ganske enkelt i søvn, den ene efter den anden.

Det var den 2. november, det kan være værd at notere sig. Vi var kommet længere væk, end jeg nogensinde havde kunnet drømme om, og så vidt jeg vidste, havde vi slettet alle spor. I denne trygge forvisning bevægede vi os lige før midnat over til den ujævne dobbeltseng i soveværelset. Jeg lå vågen en kort tid og lagde en del foreløbige og praktiske planer for morgendagen. Lyttede til vinden, der strøg ind over heden, og til køleskabet, som brummede ude i det kombinerede køkken og dagligstue og tænkte, at de seneste måneders tildragelser endelig havde nået deres definitive ende. De seneste års tildragelser, hvis man skulle være nøjeregnende.

Og hvis man skulle være endnu mere nøjeregnende: Mit liv, sådan som det hidtil havde fremstået.

2

“Jeg kan godt forstå, at I har brug for at komme væk,” havde Eugen Bergman sagt og betragtet os over kanten på sine gammeldags læsebriller. “Med den sindssyge kvinde og det hele. Og den litterære timing er der nok intet i vejen med. Hvordan det så end går, så vil vi kunne sælge den.”

De skal ikke handle om det, der var, disse ustrukturerede noter – ikke mere end hvad der er brug for til at forstå nutiden. Hvis jeg overhovedet har nogen ambitioner, så ender de nogenlunde dér. Man skriver – og læser – for at begribe, det har jeg ofte forestillet mig. Der er meget, jeg aldrig kommer til at forstå. Den sidste tid har demonstreret det med al ønskelig tydelighed, men man kan vel i det mindste forsøge at kaste et vist lys over tingene, ikke? Jeg er begyndt alt for sent, men man skal udrette noget, mens man venter på døden, som en af mine kolleger plejede at sige visse blege mandagsmorgener i Abegrotten. Men nu foregriber jeg allerede det hele, ordene og tidspunkterne slingrer. Tilbage til Sveavägen, for ganske præcis en måned siden. Eugen Bergman.

“Hvad det nu end ender med?” svarede Martin, som om han slet ikke havde fattet den venlige ironi i forlæggerens tonefald. “Må jeg minde om, at jeg har siddet med dette materiale i tredive år. Hvis jeres strimmelregnere ikke forstår værdien af det, så sidder der strimmelregnere andre steder, som gør det.”

“Jeg sagde jo, at vi vil udgive den,” svarede Bergman med et af sine skæve smil. “Og du får dit forskud. Hvad er der med dig, mand? Jeg kan sikkert love dig syv-otte oversættelser på stående fod. I England kan det ovenikøbet ende med budkrig. Tag I bare af sted for pokker, I har min velsignelse. Og så får vi manus i slut-

ningen af april næste år. Men jeg læser gerne med undervejs, det ved du.”

“Aldrig i livet,” svarede Martin og nikkede til mig. “Ingen læser et ord, før det er færdigt.”

Tiden var inde til at tage afsked, det forstod jeg. Vi havde ikke tilbragt mere end ti minutter i kontoret, men naturligvis havde det hele været forberedt på forhånd. Bergman har været Martins forlægger i tyve år og er af en gammel og tilsyneladende uddøende race. I hvert fald plejede Martin at hævde det. Hver ny aftale – ikke at der har været så mange, seks eller syv, hvis jeg ikke regner galt – var blevet beseglet på Bergmans kontor. En underskrift, et håndtryk, en lille amaro i slidte små espressoglas, som han opbevarer i en af skrivebordets skuffer; det er den rutine, som også blev fulgt denne fredag eftermiddag i begyndelsen af oktober.

Den sjette, hvis man skal være nøjeregnende. En sensommerdag i ordets mest direkte betydning, i det mindste i Stockholmsområdet. Jeg er ikke helt sikker på, hvorfor Martin havde insistet på min tilstedeværelse, men formodentlig var der et eller andet, som skulle markeres.

I så fald ikke svært at forstå hvad.

At vi stadigvæk hørte sammen. At turbulensen de seneste måneder ikke havde været i stand til at ryste det solide fundament for vores ægteskab. At jeg stod bag min mand, eller hvor det nu var, en selvstændig, men god hustru forventedes at stå. Måske ved siden af?

Og jeg indrømmer, at ordet *insistere* er det forkerte. Martin havde faktisk bedt om det, intet andet. Eugen Bergman har været både hans og min gode ven i en lang årrække, også selvom vores samvær stort set ophørte, i og med at hans hustru Lydia døde i 2007. Det var således ikke første gang, jeg var gæst i hans rodede kontor på Sveavägen. Langt fra. Og tre ud af fire gange havde jeg drukket amaro.

Da vi kom ud fra forlaget, forklarede Martin, at han havde aftalt et par andre møder og foreslog, at vi skulle mødes på Sturehof klokken seks. Men hvis jeg ville hjem, kunne jeg tage bilen, det var helt i orden for ham at bruge offentlig transport. Jeg sagde, at jeg allerede havde aftalt et møde med hende Violetta di Parma, som

skulle bo i vores hus, mens vi var væk – noget han i øvrigt burde have vidst, fordi jeg havde nævnt det i bilen på vej ind til byen om morgenen – og at det for min del passede udmærket med Sturehof klokken seks.

Han nikkede en smule fraværende, gav mig et hurtigt knus og fortsatte så ad Sveavägen i retning mod Sergels Torg. Af en eller anden grund blev jeg stående på fortovet og så efter ham, som han krydsede frem imod strømmen af fremmede mennesker, og jeg kan huske, at jeg tænkte, at hvis jeg ikke var blevet gravid i den der juleferie med hans forfærdelige forældre for treogtredive år siden, så ville mit liv ikke være blevet, som det blev. Og heller ikke hans.

Det var jo en tanke lige så banal som en rynke, og den gav hverken trøst eller mening.

Jeg indskrev mig på det litteraturvidenskabelige institut i efterårssemesteret 1976. Jeg var nitten år gammel, og ved samme lejlighed indskrev min kæreste og første kærlighed, Rolf, sig også. Jeg endte med at studere litteratur i to semestre. Muligvis ville jeg have fortsat, hvis ikke Rolf var blevet udsat for en ulykke den følgende sommer, men det er ikke sikkert. Tvivlen om, hvorvidt det var mit kald at læse tekster med en snæversynet lup, havde ramt mig med mellemrum hele året, og selvom jeg havde klaret mine eksaminer uden de store problemer – om end ikke med glans – så bildte jeg mig ind, at der var alternative rum, hvor livet kunne udspille sig. Eller hvordan man nu skal formulere det.

Naturligvis blev Rolfs død en afgørende faktor. Det var ham, der havde været litteraturelskeren og bognorden i vores forhold. Det var ham, der havde været glad for at citere Rilke og Larkin om natten efter seks glas vin, det var ham, der drog af sted til seminarer på AOF og til litteraturselskabet Asynja – og det var ham, der hellere brugte sine sidste penge på en halv snes brugte eksemplarer af Ahlin, Dagerman og Sandemose på antikvariatet end på at sørge for, at vi havde mad i weekenden. Vi nåede aldrig at få fælles økonomi, og havde vi fået det, så ville det ikke have været uden problemer.

Men i midten af august 1977 styrtede Rolf halvtreds meter ned ad et bjerg i Schweiz, så spørgsmålet blev aldrig aktuelt. Jeg lod lit-

teraturstudierne bag mig, og efter nogle måneders sorg, hvor jeg skiftevis boede hjemme hos mine forældre og arbejdede som natportier på et hotel på Kungsholmen, blev jeg i januar optaget på en slags medieuddannelse på Gärdet, og sådan blev det så. Jeg fik arbejde på Sveriges Radio halvandet år senere, og frem til for tre måneder siden har det så været min arbejdsplads – med undtagelse af under to barnefødsler og forskellige andre projekter.

Det føles sært, at man kan opsummere sit liv så enkelt, men hvis man udelader barndommen og alt det, man troede var væsentligt, så kan det godt lade sig gøre.

Knap et år efter Rolfs død gik jeg med til en gårdfest i Gamla Stan. Det var i midten af juni 1978. Jeg havde noget modstræbende sagt ja til en invitation fra en af mine medstuderende på den der medieuddannelse, og det var dér, jeg mødte Martin. Jeg havde været modstræbende hele året. Det var ikke blot én død, jeg skulle sørge over. Det var to. En gammel og en ny. Det vender jeg tilbage til, og det der med at bearbejde sorg er ikke noget entydigt begreb.

Men så viste det sig altså, at jeg faktisk var stødt ind i Martin før.

“Kan du ikke genkende mig?” spurgte en ung mand, som kom hen til mig med rød punch i et stort plasticrus. Han havde langt, mørkt hår og Che Guevara på brystet. Røg pipe.

Det kunne jeg nu ikke. Genkende ham altså.

“Hvis du ignorerer frisuren og Ernesto,” tilføjede han. “For omkring et år siden. Hvor forsvandt du hen?”

Så gik det op for mig, at det var Martin Holinek. Amanuensis på instituttet, i det mindste var det, hvad han havde været det år, jeg havde fulgt undervisningen. Vi havde nok ikke vekslet mange ord, og han havde ikke undervist på nogen af de kurser, jeg havde taget, men naturligvis genkendte jeg ham, da tiøren først var faldet. Han havde et ry som ungt geni, og jeg tror, at Rolf havde snakket en del med ham.

“Det der med din kæreste naturligvis,” sagde han så. “Det var da en skrækkelig historie.”

“Ja,” svarede jeg. “Det blev for meget. Jeg kunne ikke fortsætte, sådan som det havde været tanken.”

“Det gør mig ondt,” sagde han. “Er du så nogenlunde kommet på benene igen?”

Det var ikke et spørgsmål, jeg havde lyst til at gå ind på, heller ikke selvom jeg opfattede den empatiske tone i hans stemme som ægte, så jeg spurgte, hvilken tilknytning han havde til den gruppe, som havde inviteret til festen. Han forklarede, at han faktisk boede i området og kendte de fleste, og så begyndte vi at snakke om Gamla Stan og om fordele og ulemper ved forskellige bydele i Stockholm. Forstæderne kontra den indre by og den slags. At det handlede om klasser og intet andet, var vi på ubegribelig vis i stand til at undgå, i det mindste husker jeg det på den måde. Derefter endte vi ved siden af hinanden ved det lange bord, og jeg mærkede til min overraskelse, at jeg syntes, det var rart. Ikke bare Martin, men hele festen. Folk var glade og uprætentiøse, det vrimlede med børn og hunde, og forsommeren var på sit højeste. Jeg havde været temmelig asocial siden ulykken, havde siddet alene og holdt min dystre stangen, og jeg tror, at det var første gang siden august, at jeg lo spontant af noget. Det var nok noget, som Martin sagde, men jeg kan ikke huske det.

Derimod kan jeg naturligvis huske, hvad han fortalte om Grækenland. Allerede ugen efter ville han sætte sig på en flyver til Athen for derefter at fortsætte med skib fra Piræus til Samos. Vestsamos, sydsiden. Der skulle han tilbringe mindst en måned i et forfatterkollektiv. Han havde gjort det samme den foregående sommer, og da han fortalte om det, forstod jeg, at det havde været en oplevelse, som overgik det meste. Naturligvis blev der drukket og røget græs af forskellige arter, det indrømmede han villigt – der deltog en del mennesker med rødder i Californien – men kernen i det hele var alligevel den litterære skabelsesproces. En forfatterfabrik, om man ville. Hvad det betød mere konkret, havde han nok ikke held til at forklare den første aften, men hele kolonien holdt til i og omkring et stort hus, som var ejet af den engelske digter Tom Herold og hans unge, amerikanske kone Bessie Hyatt. Jeg kendte godt parret. Herold havde flere højt roste digtsamlinger bag sig, til trods for at han ikke var meget over de trediv, og Bessie Hyatts debutroman, *Før jeg falder*, var en af de mest omtalte bøger året før. Ikke bare i

USA, men også i resten af verden. At man mente, den indeholdt en række henvisninger til hendes og Herolds komplicerede forhold, gjorde ikke sagen ringere. Naturligvis var jeg imponeret, og naturligvis bemærkede jeg, at Martin Holinek var stolt over at indgå i en så celeber sammenhæng. For en litteraturvidenskabsmand må det vel indebære, at man for en gangs skyld befandt sig ved hestens mund – i stedet for at være nødsaget til at tygge sig igennem den mængde af diskurser, analyser og essays, som vokser på enhver tekst af betydning, lidt ligesom mug i en dårligt ventileret kælder. Jeg vidste ikke, hvad Martins forskning på instituttet handlede om, men hvis han var i gang med en doktorafhandling, var det nok mere sandsynligt, at han beskæftigede sig med noget svensk eller i det mindste nordisk.

Men jeg spurgte sikkert aldrig, og da vi et par år senere var blevet gift og boede i vores første fælles lejlighed på Folkungagatan, var det egentlig bare det der kollektiv på Samos, som jeg kunne huske fra vores første samtale.

Siden hen har jeg været i tvivl om, hvorvidt vi faktisk talte om særlig meget andet.

Jeg fik arbejde på Sveriges Television, fordi jeg var pæn og kunne tale rent.

En af mine mandlige chefer – med slidte cowboybukser, sort jakke og et nydeligt halvskæg – sammenfattede ansættelseskriterierne med de ord nogle måneder senere. Det skete i forbindelse med et afterparty på et af Stockholms værtshuse, jeg kan ikke huske hvilket, og da han havde haft en finger med i forbindelse med ansættelsen, mente han, at vi lige så godt kunne følges ad hjem til hans femværelses lejlighed på Östermalm og lytte lidt til hans sjældne indspilninger med Coltrane. Jeg sagde nej med den undskyldning, at jeg var lykkeligt gift og desuden gravid, men hvis jeg ikke husker galt, så blev min plads hurtigt fyldt ud af en rødhåret og glad kollega, som sikkert havde fået sit job på samme solide fundament som jeg.

Men hvordan det nu end var, så blev Abegrotten min arbejdsplads. Det var Martins og min private betegnelse for SVT i de år

– hans universitet kaldte vi skiftevis for Plejeafdelingen og Sandkassen. Jeg læste nyheder op nogle år, fungerede som vært i forskellige mindeværdige talkshows og gik så lige efter årtusindskiftet over til at arbejde som producer. Jeg talte stadigvæk rent, men min skønhed havde på det tidspunkt undergået en modningsproces, som gjorde, at jeg ikke længere fungerede på skærmen. Hvilket en mandlig chef med nydeligt halvsæg oplyste mig om på givne foranledning.

I hele mit voksne liv har jeg dog været vant til, at fuldkommen ukendte mennesker hilser på mig. I supermarkedet, ude i byen, i tunnelbanen. Det halve Sverige genkender mig, det er den bitre sandhed, og selvom det var Martin, som var hovedpersonen på de spisesedler i maj og juni – hvilket jeg på ingen måde ønsker at tage fra ham – så spillede mit navn og mit ansigt uden tvivl en vis rolle for nyhedsvurderingen.

Men jeg sagde altså ikke mit job op i Abegrotten. Jeg nøjedes med at søge om et års orlov – en ansøgning, der blev imødekommet på to minutter uden specielle kommentarer af Alexander Skarman, der var ferieafløser for chefen. Det skete i midten af juli. Og der var varmere, end der burde have været i et hus for navnkundige primater. Han lugtede af Riesling efter frokosten, og nedstammer fra en trofast mediefamilie med mange generationer uden på nogen måde at være mogul eller specielt begavet. Hans skjorte hang uden på de korte bomuldsbukser. Tiderne har ændret sig. Sandaler og beskidte fødder.

Jeg havde ikke i ansøgningen angivet nogen motivering for, hvorfor jeg ville have orlov, og det behøvede jeg heller ikke, sådan som situationen var.

“Fra og med den 1. september?” sagde han bare.

“Jeg holder ferie i august,” bemærkede jeg tilbage.

“Du er et tungt navn, det ved du.”

Jeg svarede ikke. Han skjulte en bøvsen og skrev under.

Vores børn, Gunvald og Synn, ringede nogle gange i løbet af sommeren – ikke *gentagne*, kun *nogle* – men det blev ikke før engang i august, at nogen af dem kom på besøg. Det var Synn, som tog en

tre dage lang pause fra New York. “Vil du forlade far nu?” var det første, hun spurgte mig om, og i det tilbageholdte mylder af følelser, som kunne høres i hendes stemme, var det forventningen, jeg kunne høre tydeligst. Hun og Martin har aldrig haft noget godt forhold. Jeg går ud fra, at hun så det, der var sket, som et stort skvæt vand på det møllehjul, som hun havde opbygget, siden hun gik ind i puberteten.

Men jeg dementerede. Forsøgte egentlig ikke at lyde specielt overbevisende, sagde noget om, at tiden måtte gå sin gang først, og bagefter måtte man vel se. Jeg tror, at hun accepterede det. Om der blev ført private samtaler mellem far og datter i det døgn, hun tilbragte i huset, ved jeg ikke. Martin sagde i hvert fald ingenting om det, og jeg er sikker på, at han var glad for, at hun ikke blev længere.

Gunvald har jeg ikke set siden juleferien. Det havde været meningen, at vi skulle stoppe op i København på vej sydpå, men fordi det der med Polen dukkede op, så var der ikke blevet noget af det. Eller også havde det ikke været meningen. Måske var der en overenskomst mellem Martin og Gunvald, nogle gange tror jeg det. En gentlemen’s agreement om at de ikke skal mødes ansigt til ansigt. Og det er sikkert også en god idé. Det føles, som om vi lige nu gør vores børn den største tjeneste ved at lade dem være i fred.

Jeg skriver *vi*, men jeg antager, at jeg burde reducere det til et *jeg*.

Måske i fred for altid for resten. Jeg erkender, at det er et spørgsmål, som er blevet tungere i løbet af efteråret. Men der er mange spørgsmål, som har opført sig på den måde. Forskellen mellem en dag, et år og et liv er krympet ganske betragteligt.

3

Den første morgen var grå og råkold.

I det mindste var der råkoldt inden døre. Lugten af indgroet mug føltes meget tydeligt i soveværelset, men jeg tænkte, at det ville jeg lære at leve med. Huset har kun to rum, ganske store rum, og vinduerne i begge rum vender den samme vej – mod syd. Der begynder heden på den anden side af en ujævn og mosbegroet stenmur, som omgiver grunden i tre verdenshjørner. Ude på heden falder terrænet derefter i en langstrakt skråning ned mod et dalstrøg, som jeg gætter på løber videre til byen – men den tykke dyne af tåge, som havde lagt sig til rette derude, gjorde det svært at bedømme topografien denne morgen.

Navnlig fra hovedpuden. Det var helt tidligt på morgenen, og hverken jeg eller Castor havde nogen større lyst til at slå tæpperne til side og forlade den relative sengevarme, vi trods alt havde oparbejdet i løbet af natten.

Før eller siden er man dog nødt til at få dækket sine behov, denne morgen var ingen undtagelse. Castor plejer godt nok at kunne holde sig i en uendelighed, men jeg lukkede ham alligevel ud, mens jeg selv sad og rystede på det iskolde toiletsæde. Han stod og ventede uden for døren, da jeg var færdig, og så let bebrejdede ud, som han plejer at gøre i tide og utide. Jeg tørrede hans poter og hældte mad og vand op i de to pastelfarvede plasticskåle, jeg havde fundet under køkkenbordet den foregående aften. Hans normale skåle lå stadigvæk i bilen, jeg havde ikke orket at pakke ud i mørket.

Så satte jeg tevand over og havde held med at få ild i pejsen. Den uro, som havde ligget og boblet omkring pandebenet, blev

efterhånden nedbrudt af varmen og den diskrete fornemmelse af behag, som trods alt forsøgte at etablere sig. En sandhed hinsides al såkaldt civilisation og modernitet præsenterede sig: Kan man holde gang i ilden, så kan man også holde livet i live.

Huset er ellers lige så blottet for charme som sin ejer. Her er det mest rudimentært nødvendige, ikke mere. Køleskab og komfur. En sofa, en lænestol, et bord med tre stole samt et gammeldags skrivebord foran vinduet. En gyngestol. Intet passer sammen. Et ganske stort billede med nogle heste på heden hænger skævt over sofaen. Et lille, broderet stykke med seks skæve træer, der ligner noget lavet af et barn.

Og som sagt en fungerende pejs. Tak og lov. Castor strakte sig ud på fårepelsen foran ilden som den naturligste ting af verden. Jeg antager, at han stadigvæk tænker over, hvor Martin er henne, men han viser det ikke. Overhovedet ikke.

I det indbyggede garderobeskab i soveværelset fandt jeg to elektriske radiatorer – som jeg må betale ekstra for til mr. Tawking, når jeg bruger dem – og satte et til i hvert af rummene. Jeg skruede dem begge to op på maksimum i håb om, at det kunne lade sig gøre at få en anstændig temperatur i huset uden hjælp fra ilden. Måske kunne jeg også jage lidt mug på flugt.

Jeg drak min te uden sukker og mælk og spiste nogle skorper og et æble – det eneste der var tilbage af rejseprovianten. Derefter gennemførte jeg en simpel inspektion af køkkenudstyret i skabe og skuffer og begyndte at skrive en liste over, hvad jeg havde brug for at købe ind. For eksempel et rivejern, for eksempel en stegepande og en kasserolle til pasta, for eksempel en ordentlig brødkniv, og da klokken var nået at blive halv ti – vi var vågnet lige efter klokken syv – havde jeg også båret alt ind fra bilen til huset. Og havde stuvet det ind i garderobeskab og skuffer.

Det fungerer, dristede jeg mig til at tænke. Jeg gør en ting ad gangen, og det virker. Castor lå stadigvæk udstrakt foran ilden, i fred og ro, så vidt jeg kunne bedømme, og jeg tænkte, at det ville have været interessant at kunne kigge ind i hans hoved en stund. Meget interessant at kunne være hund i stedet for menneske, om det så bare var i nogle øjeblikke.

Det er naturligvis også tænkeligt, at det ville være en meget skræmmende oplevelse.

Da udpakningen og det praktiske var klarer, stod jeg en tid ude på gårdspladsen og forsøgte at bedømme situationen. Tågen var ikke lettet meget, til trods for at en frisk vind stod ind fra de højere-liggende dele af heden mod nord. Sigtbarheden var ikke mere end hundred meter i nogen retninger, og i stedet for at gå en tur, som jeg først havde tænkt mig, satte vi os ind i bilen for at køre ned til byen og proviantere.

Blot en brøkdæl af, hvad jeg mente at have brug for, var til at få i den lokale butik – Winsford Stores. Den kvindelige indehaver, en rundbuet dame omkring de tres, var dog meget imødekommende og forklarede, at hvis bare jeg tog til Dulverton, så ville jeg sikkert kunne finde det meste. Hun bar selvfølgelig rundt på et uformuleret spørgsmål om, hvem jeg var, og hvilket ærinde jeg havde i hendes lille Winsford. Jeg bar rundt på et lige så uudtalt svar, men vi nåede ikke længere denne første morgen. I stedet fik jeg detaljerede oplysninger om ruten. Der var to veje at vælge imellem, enten A396 langs Exe, over Bridgetown og Chilly Bridge, eller også B3223 oppe på heden og ned mod Dulverton langs Barle, den anden store vandvej over Exmoor. Vi konsulterede et kort og enedes om, at det ville være en god idé at vælge den første vej derhen og den sidste vej tilbage. Navnlig hvis man af uklare årsager var bosat på heden, hvilket jeg ikke rigtig indrømmede, at jeg var. Jeg betalte for de varer, jeg havde samlet sammen, blandt dem en halv snes plettede æg, der var kommet ind samme morgen fra Fowley Farm et stenkast fra byen, og som efter hvad alle fornuftige mennesker mente var de bedste og mest næringsrige i hele kongedømmet. Jeg takkede for hjælpen og ønskede hende en god dag. Hun ønskede mig det samme, og jeg bar hendes varme og velvilje med mig et godt stykke ad vejen til Dulverton.

En halv time senere parkerede jeg uden for The Bridge Inn ved siden af en gammel stenbro over Barle. Dulverton er uden tvivl en markedsby, der indeholder alt, hvad et moderne menneske –

eller et umoderne for den sags skyld – kan tænkes at have brug for. Under en ti minutters rundvandring – med en gråhvid himmel, uden tåge og med en sol, der måske var på vej til at bryde igennem – kunne jeg og Castor konstatere, at her var der både restauranter, en politistation og en brandstation, et apotek, et bibliotek, adskillige butikker, en pub og en tesalon. Der var ovenikøbet et gammelt antikvariat, hvor vi ikke kunne lade være med at kigge ind, fordi der sad et skilt på den skæve dør, der fortalte, at firbenede venner var ekstra velkomne.

Stille og roligt provianterede vi, gik en lille tur videre ud langs den muntert strømmende Barle – åh, hvor jeg glæder mig over at skrive “muntert strømmende”, jeg tror, at det handler om en slags oprejsning – og jeg har svært ved at fatte, hvor alt det vand egentlig kommer fra. Til sidst spiste vi en vildtpie med en sky af grønne ærter på The Bridge Inn. Nå ja, Castor måtte nøjes med en håndfuld godbidder, som beredvilligt blev hentet frem fra et forråd under bardisken.

Jeg noterede mig, at der var en væsentlig forskel på at være enlig, midaldrende kvinde og enlig, midaldrende kvinde med hund. Castors selskab, som han ligger udstrakt under mit bord på pubben, skænker mig en selvindlysende værdighed og en berettigelse, som jeg ikke rigtig kan forklare. Det er som en nåde, og selvom den er ufortjent, kan man bare nyde den. Jeg ville ikke kunne udholde den situation, jeg er havnet i, hvis jeg ikke havde hans trygge nærvær at støtte mig til. Og alligevel er jeg naturligvis meget usikker på, om det kommer til at ende lykkeligt, hvad der så ellers menes med den kliché, selv med denne formidable livsledsager ved min side, men jeg bliver da i det mindste i stand til at kunne håndtere kortere tidsafsnit nogenlunde. Minutterne, timerne, måske også dagene. Det er antagelig også på den måde, en hund tænker og klarer sig gennem livet. Bid for bid. De har en klar fordel her.

Og alligevel var han fra begyndelsen Martins. Det var ham, som insisterede på, at vi havde brug for et husdyr, da børnene var flyttet hjemmefra, og med husdyr mente han naturligvis en hund og intet andet. Han er vokset op med hunde. I min egen velorgani-

serede barndom var der ikke plads til den slags ekstravagancer, jeg ved egentlig ikke hvorfor. Jeg måtte nøjes med upålidelige katte og en håndfuld hurtigt døde akvariefisk, det var det hele. Ja, og så en bror selvfølgelig. Og en lillesøster. Hende ville jeg helst skrive udenom i en stor bue, men jeg indser, at det ikke vil virke.

Han er syv år gammel, Castor. En *rhodesian ridgeback* – en afrikansk løvehund. Jeg havde aldrig hørt om racen, da Martin kom hjem med ham. Jeg tror, at han bar rundt på en vag drøm om, at hunden skulle ligge ved hans fødder i hans kontor på universitetet, måske også ledsage ham, når han stod i auditoriet. Men sådan blev det naturligvis aldrig. Det blev mig, som tog Castor med på hundeskole og til dyrlægen. Det blev mig, som ordnede alt det praktiske, det indebærer at have en hund, og det var mig, som tog to lange ture med ham hver dag.

Fordi det var mig, som havde tid.

Eller rettere sagt tog mig tid, men den sag blev aldrig diskuteret. Jeg kunne ganske enkelt lide det. At få lov til at vandre i skoven og på markerne et par timer om dagen med en tavs og trofast følgesvend uden andet mål end at gøre netop det – at gå i naturen og at tie stille – ja, det var en aktivitet, der bare efter et par uger kom til at føles som det vigtigste og mest meningsfulde i mit liv.

Måske siger det noget om dette liv.

Da jeg kørte tilbage mod Darne Lodge – ad den højtliggende vej over heden – var tågen helt forsvundet, og udsigten var milevid. Jeg rullede sideruden ned og syntes, at jeg kunne ane havet på afstand, eller i det mindste Bristol Channel, og følelsen af at være meget alene, helt igennem betydningsløs og sårbar, fyldte mig helt. Det er på mange måder lettere at leve uden horisonter, i tågen og i det snævre, og jeg indser i hvert fald, at jeg må holde fast i enkle og praktiske gøremål: Træffe beslutninger og udføre dem, som sagt, ellers risikerer det hele at bryde sammen. Når alting, hvert skridt og handling og projekt savner al mening, når man lige så gerne kunne have gjort noget helt andet end det, man lige præcis gør, og man ikke kan lade være med at minde sig selv om det – og når det eneste, som muligvis har en vis betydning, synes at ligge i de fejl

og de synder, man har begået i fortiden – ja, så lurder sindssygen lige rundt om hjørnet.

At leve på heden indebærer en skøn og livsfarlig frihed, det begynder jeg allerede at forstå. Ved en lille rasteplads stoppede jeg og lod Castor flytte sig fra bagsædet til forsædet. Han kan lide det, han lægger snuden mod friskluftindtaget og skaffer sig på den måde en overjordisk stor dosis lugtindtryk.

Eller han hænger med hele hovedet ud gennem vinduet, sådan som hunde i landsbyerne plejer at gøre. Der er intet menneske i verden, som ved, at vi befinder os her.

Jeg gentager: Der er intet menneske i verden, som ved, at vi befinder os her.